

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet — En strategi for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur«

(KOM(2002) 511 endelig)

(2003/C 208/21)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 22. oktober 2002 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede María Luísa Santiago til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 1. april 2003.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 399. plenarforsamling (mødet den 15. maj 2003), med 82 stemmer for, 8 imod og 10 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen foreslår i sin meddelelse en strategi for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur med følgende målsætninger:

- Skabelse af sikker beskæftigelse, specielt i fiskeriafhængige områder.
- Sikring af en tilstrækkelig mængde sunde og sikre produkter til at dække efterspørgslen.
- Fremme af en miljøvenlig sektor.

1.2. I dette øjemed foreslår Kommissionen forskellige foranstaltninger:

1.2.1. Udvidelse af produktionen gennem udvikling og fremme af forskningen i nye arter samt alternative proteinkilder til fiskefoder. Fremme af økologisk og miljøvenlig akvakulturproduktion med fastlæggelse af specifikke EU-regler og -normer.

1.2.2. Offentlig støtte, bl.a. til modernisering af eksisterende akvakulturbrug.

1.2.3. Miljøbeskyttelse gennem systemer til begrænsning af virkningerne af udledning af reststoffer fra intensive brug, især gennem installation af udstyr til behandling af spildevand. Forholdsregler ved indførelse af ikke-indigene akvatiske arter og undersøgelse af muligheden for at skabe specifikke regler om transgene fisk.

1.2.4. Akvakulturprodukternes sikkerhed og dyrevelfærd for at sikre et højt niveau for beskyttelse af forbrugernes

sundhed, især gennem regulering af maksimumsværdierne for dioxin i fødevarer, kontrol af anvendelsen af antibiotika og evaluering af risiciene ved fremvæksten af giftige alger.

- Samfundet er i dag meget optaget af, at dyr, der holdes i fangenskab, har det godt. Den stående komité under den europæiske konvention om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (Europarådet), er i øjeblikket i færd med at udarbejde en anbefaling om opdrættede fisk, og Europa-Kommissionens tjenestegrene deltager i dette arbejde.

1.2.5. Skabelse af sikker beskæftigelse på lang sigt, navnlig i fiskeriafhængige områder ved at øge beskæftigelsen med mellem 8 000 og 10 000 jobs, øge den årlige produktionsvækstrate i EU's akvakultursektor til 4 %, integrere produktion og salg samt stimulere efterspørgslen efter kvalitetsprodukter.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Med udarbejdelsen af sit første dokument om en strategi for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur har Kommissionen anerkendt akvakulturens betydning i den fælles fiskeripolitik. Dette er et prisværdigt og vigtigt initiativ, da sektoren står over for en række problemer, hvilket den allerede har gjort opmærksom på ved flere lejligheder. I den forbindelse er det værd at minde om konklusionerne fra de regionale seminarer, som Kommissionen afholdt i 1998-1999⁽¹⁾ om den fælles fiskeripolitik efter 2002, og hvor de berørte medlemsstater

⁽¹⁾ Kommissionens rapport KOM(2000) 14 endelig af 24.1.2000.

- mente, at akvakultursektoren var blevet forsømt i den fælles fiskeripolitik
- atter en gang kritiserede Kommissionen for manglende støtte
- opfordrede Kommissionen til at behandle akvakulturen på lige fod med fiskeriet
- advarede mod det problem, udvidelsen vil rejse gennem billigere produkter og lempeligere miljø-, kvalitets- og sundhedskrav, især hvad angår medicinrester.

2.2. Den foreliggende meddelelse, som EØSU kun kan støtte, udfylder i en vis forstand visse lakuner.

2.3. EØSU er enig i, at akvakultur er et vigtigt supplement til de traditionelle fiskeriprodukter og er med til at begrænse den kroniske ubalance mellem EU's fiskeriimport og -eksport.

2.3.1. Akvakulturens rolle som ekstra indkomstkilde for kystbeboere og dens bidrag til en sund og alsidig kost fremhæves.

2.3.2. EØSU anser det for afgørende, at fiskeopdræt udvikles på en afbalanceret måde, uden at det går ud over miljøet eller slutproduktets kvalitet og sikkerhed.

2.4. EØSU mener dog, at Kommissionen er lidt for optimistisk, når den forudser, at akvakultur i løbet af de næste ti år vil opnå »status som en stabil erhvervssektor, der opretholder en sikker beskæftigelse på lang sigt og sikrer udviklingen i landdistrikter og i kystområder og frembyder et alternativ til fiskeriindustrien både med hensyn til produkter og beskæftigelse«⁽¹⁾.

2.5. EØSU bifalder Rådets konklusioner om en strategi for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur⁽²⁾, især hvor det »anerkender, at det er nødvendigt at sikre økonomisk levedygtighed og konkurrenceevne for akvakultursektoren, som fortsat skal være en markedsstyret aktivitet, og industriens

store betydning i denne forbindelse«. EØSU udtrykker også tilfredshed med Rådets bemærkning om, »at forskellige former for særlig miljøvenlig akvakultur, som f.eks. ekstensiv fiskeavl, fortjener særlig opmærksomhed, herunder udvikling af specifik mærkning. Forskning i og udvikling af miljøvenlige produktionsteknikker bør fremmes, for eksempel gennem støtte, der medfinansieres af FIUF«.

2.6. EØSU tager også Regionsudvalgets udtalelse om akvakultur⁽³⁾ til efterretning.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Produktsikkerhed — EØSU udtrykker tilfredshed med målet om at orientere forbrugerne om produkternes kvalitet og om de relevante normer for produktion, fødevarerikkerhed og sporbarhed, så disse kan danne sig et objektivt billede af denne sektor, som stadigvæk er ret ukendt.

3.1.1. Den særlige lovgivning, akvakulturprodukter er omfattet af, især hvad angår produktions- og emballagebetingelser, garanterer, at de er sikre.

3.1.2. EØSU deler Kommissionens syn på kvaliteten af de produkter, der opnås ved ekstensivt opdræt, og finder det også nødvendigt at anvende passende mærkning, som giver produktet en kommerciel fordel. Mangelen på en særlig definition af intensive og ekstensive systemer kan imidlertid gøre forbrugerne usikre på produkternes oprindelse og mærkning.

3.1.3. Der må udvises megen forbehold over for anvendelse af transgene arter: EØSU advarer både forskerne, de politiske beslutningstagere, producentene og forbrugerne om ikke at undervurdere risikoen for tab af biodiversitet.

3.1.4. Fiskeimporten fra tredjelande må undergå en streng kvalitetskontrol, med detaljerede oplysninger om, hvilken medicin der er blevet anvendt i produktionen. De analytiske metoder, medlemsstaterne anvender i forbindelse med denne kontrol, bør ligeledes harmoniseres.

⁽¹⁾ KOM(2002) 511 endelig.

⁽²⁾ 2481. Rådsmøde — Landbrug og Fiskeri — Bruxelles, den 27.-28. januar 2003 — Presse: 13 nr. 5433/03, s. 11-12.

⁽³⁾ CdR 20/2003 — Underudv. DEVE/014.

3.1.5. Der er behov for en klar definition af økologisk akvakultur, lige som der allerede findes én inden for andre produktionssektorer. Denne type akvakultur foregår på små familiebrug, som normalt ligger i ugunstigt stillede regioner. Den begrænsede produktion og de højere produktionsomkostninger, denne type brug har, kan opvejes af en kvalitetsforbedring af produktet og afsætning på markedsnicher til mere indbringende priser.

3.2. Miljø og udvikling af landdistrikterne — Presset på arealanvendelsen i kystområder, som allerede er overbebyrdede med andre aktiviteter såsom turisme, kunne mindskes med anvendelse af offshore teknologi.

3.2.1. Denne teknologi vil kræve store investeringer, og dårligt vejr eller ulykker kunne medføre, at sikkerhedskabler beskadiges eller ligefrem løsrives. Der må forefindes risikoforsikringer, da offshore-metoder ellers kun vil blive anvendt i begrænset omfang.

3.2.2. Lukkede vandrecirkuleringssystemer, som producenterne bruger stadig mere, bør forbedres gennem anvendelse af nye miljøvenlige teknologier. Disse systemer er særligt velegnede til akvakultur i indre farvande og kystzoner i beskyttede områder.

3.2.3. Der er sket en betydelig teknologisk udvikling inden for nogle akvakultursystemer, og mange producenter hævder, at vandbehandlingen på deres brug er så god, at afløbsvandet er af en højere kvalitet end tilløbsvandet.

3.2.4. Nogle medlemsstater har strengere miljøkrav end fastsat i EU-lovgivningen, hvilket medfører store forskelle mellem producenterne og kan skabe konkurrenceforvridninger i Europa.

3.2.5. EØSU bifalder denne miljøbevidsthed og finder, at disse producenter fortjener incitamenter til fremme af deres produkter, da de jo må overholde nogle strengere miljøproduktionskrav. EØSU kan forestille sig, at der også på akvakulturområdet indføres et system, som analogt med landbrugets miljøprogrammer fremmer visse miljøydelse i landbruget.

3.2.6. Der bør findes en balance mellem udvikling af akvakultur og andre former for landdistriktudvikling.

3.3. Forskning — Da forskning er altafgørende for sektorens udvikling, beklager EØSU nedskæringerne i bevillingerne til forskning under fællesskabsstøtterammen. Til opvejning af disse nedskæringer bør FIUF ændres, så SMV'erne kan foretage deres egen forskning, ligesom under den forudgående ramme. I den forbindelse understreger EØSU, at Rådet i sine konklusioner anerkender, at »der bør forskes mere i akvakultur og gives passende finansiel støtte med henblik på at bidrage til bæredygtig udvikling af Fællesskabets akvakulturindustri«. EØSU mener, at man udover grundforskning også bør fremme anvendt forskning, som skal være rettet ind efter producenternes behov.

3.3.1. Der bør forskes i fiskefarmes virkninger for vilde bestande, især med hensyn til sygdomme og krydsninger, idet der bør lægges særlig vægt på virkningerne for den turisme i landdistrikter, som er baseret på fiskeri.

3.3.2. Da markedet for visse arter kan blive mættet, bør forskning i nye arter fremmes.

3.3.3. Det vil ligeledes være en god idé at forske i foder og anvende andre råstoffer end normalt og således fortsætte bestræbelserne for at udvikle mindre forurenende foder og systemer til en mere effektiv og dermed mere miljøvenlig forvaltning af foderforsyningen.

3.3.4. EØSU mener, at der bør foretages en socio-økonomisk undersøgelse af kystsamfundene og deres relation til akvakultursektoren, da den i nogle områder er den mest beskæftigelsesintensive sektor og også giver arbejde til tidligere fiskere.

3.4. Beskæftigelse — Der bør opstilles nye FIUF-prioriteringer for at opfylde målet om at øge beskæftigelsen. EØSU er dog noget skeptisk over for den forventede stigning, da en stigning i produktionen ikke automatisk vil give flere arbejdspladser.

3.4.1. Mange jobs i sektoren er sæsonbestemte eller midlertidige, og det er derfor nødvendigt at tage skridt til at sikre, at nye jobs bliver bæredygtige. Da der er behov for særlige faglige kvalifikationer inden for akvakultur, er løbende efteruddannelse meget vigtig. Her bør man være særlig opmærksom på den rolle, kvinderne spiller i sektoren.

3.5. Markedet — Selv om EU's akvakultursektor kun tegner sig for 3 % af verdensproduktionen, er EU den førende producent af arter som ørred, havaborre, almindelig havrude, pighvar og blåmuslinger.

3.5.1. Da sektoren har udviklet sig meget hurtigt, er produktionen af visse arter vokset og har dermed destabiliseret markedspriserne.

3.5.2. For at forbedre akvakultursektorens image er det nødvendigt at gennemføre kampagner, helst på EU-plan, som informerer forbrugerne og opfordrer dem til at spise akvakulturfisk.

3.5.3. Eftersom producenterne er det afgørende led i kæden, er et samarbejde mellem dem via producentorganisationer og

kooperativer vigtigt for at udvikle markedet, skabe stabilitet og tilrettelægge udbuddet.

3.5.4. EØSU mener, at et samarbejde mellem det offentlige, de videnskabelige kredse og passende organiserede producenter også vil kunne bidrage til at sikre en bedre løsning af de problemer, sektoren står over for.

3.5.5. EØSU bifalder Kommissionens dokument og udtrykker tilfredshed med, at Rådet sammen med Kommissionen vil undersøge og gennemføre passende initiativer, som hører under Fællesskabets kompetence, så Fællesskabet kan spille en førende rolle i udviklingen af en bæredygtig akvakultursektor, som er til gavn for alle borgere i Fællesskabet ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ KOM(2002) 511 endelig.

Bruxelles, den 15. maj 2003.

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, der havde opnået mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer, blev forkastet under forhandlingerne.

Punkt 2.3.1

Affattes således:

»3.5.6. Akvakulturens potentielle rolle som ekstra indkomstkilde for kystbeboere og dens bidrag til en sund og alsidig kost fremhæves.«

Begrundelse

Akvakultur kan også virke negativt ind på beskæftigelsen, idet den fortrænger arbejdspladser i den traditionelle fiskerisektor.

Akvakultur bidrager ikke specielt til en sund og alsidig kost.

Afstemningsresultat

For: 24, imod: 50, hverken for eller imod: 12.

Punkt 3.2.3

Punktet udgår.

»Der er sket en betydelig teknologisk udvikling inden for nogle akvakultursystemer, og mange producenter hævder, at vandbehandlingen på deres brug er så god, at afløbsvandet er af en højere kvalitet end tilløbsvandet.«

Begrundelse

Det kan ikke udelukkes, at bestemte vandkvalitetsparametre udviser en bedre kvalitet efter behandlingen. Dette er ikke et argument for akvakultur, men viser en ringe vandkvalitet inden brugen. Det modsatte forekommer formodentlig langt hyppigere, hvilket er én af grundene til, at Kommissionen har forelagt denne meddelelse (se punkt 1.2.3). Det er ikke EØSU's opgave at vurdere udsagn fra producenter, men i stedet at kommentere Kommissionens meddelelse.

Afstemningsresultat

For: 30, imod: 48, hverken for eller imod: 11.
